

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד

אחריות התמימים

חובת תלמידי התמימים להוסיף בלימוד ועבודה
דוקא בזמן ד"בין המצרים" ו"בין הזמנים"

גליון מז
שנה י'

יצא לאור על-ידי ועד 'חילי בית חדר'
770 איסטערן פארקוויי - ברוקלין, נ.י. ?

”

באותם מקומות שסדררי הישיבה הם באופן שחלק מימי הקיץ, כולל ימי "בין המצרים", הם בתקופת החופש, יתאספו תלמידי הישיבות גם מעצמם בכל מקום ומקום על מנת להוסיף בלימוד התורה, ובפרט הלכות התורה, ביתר שאת וביתר עוז"

לזכות

הוד כ"ק אדמו"ר
מלך המשיח שליט"א

מהרה יגלה ויגאלנו אכ"ר

לזכות

ר' שמחה בן אסתר שיח"י
סולמניאן

לרגל יום הולדתו י"ג מני"א להצלחה מופלגה
ברוחניות ובגשמיות

לע"נ

מרת רבקה בת ר' צבי ע"ה
שפריצער

נלבי"ע כ"ט תמוז ה'תשס"ב

לע"נ

הרה"ח ר' משה נחום בן ר'
מרדכי מענדל ע"ה

נלבי"ע כ"ב ניסן ה'תשע"א
קדנר

לע"נ

הרה"ח ר' אהרן מענדל בן
ר' מרדכי ע"ה

נלבי"ע ד' מני"א ה'תשס"ח

ומרת נחמה לאה בת ר'

זוסיא ע"ה
נלבי"ע כ' מני"א תשנ"ז

חזן
נלבי"ע כ"ב ניסן ה'תשע"א

לתרומות והקדשות

ארה"ק - 770.893.9489 - חו"ל - 072.224.4200

של תקווה לחלוטין - מדוע אז לא אמרת שירה, מדוע אז לא התחלת לרנן ולשבח להקב"ה על הניסים הגדולים שבחודאי יעשה, על ההצלה והישועה האלוהית הפלאית שבדאי תבוא תיכף ומיד ממש!?

אמנם היית בביטחון מוחלט בדברי ה', ובדברי הנביא ישעיה, עד כדי כך שאמרת שאין לך צורך אפילו להתפלל, "אני ישן על מטתי" במנוחה ובשקט ובביטחון מוחלט שהנש בוא יבוא, כדבר ה' בפי נביא הישועה אבל שירה עדיין לא אמרת כל זמן שעוד לא ראית את הנס. ולכן אינך יכול להיות משיח!

ומסיים השל"ה: זהו מה שהפסוק מודגיש בקשר לגאולה האמיתית והשלומה: "שירי לה' שיר חדש" - "שיר חדש" לשון זכר. לא כשאר הגאולות הקודמות, עליהן נאמר "שירה חדשה" בלשון נקבה, כי היה אחריו עוד צער גלות נוספת, כשם שהנקבה יש לה צער לידה, אלא שיר הגאולה האמיתית והשלומה שאין אחריה עוד גלות וצער, כמו זכר שאין לו צער לידה.

את השיר הזה, שיר הגאולה האמיתית והשלומה, אמר השל"ה, יתחילו לשיר לא רק אחרי הגאולה, כשכולם יראו בעיני בשר את הגאולה, אלא גם ברגעים האחרונים לפני שתבוא הגאולה בפועל לעיני-בשר, כאשר יהיה נדמה כי המצב נמצא בתחתית השפל ואין שום סיכוי לצאת ממנו. השיר השמחה והריקודים על הגאולה בזמן ובמצב כזה יהיו נדמים כשגעון מוחלט. ובכל זאת, כמו שנאמר "תשורי מראש אמנה", יתחילו לשיר מראש, עוד לפני שיהיה אפשר לראות משהו בגלוי, מתוך אמונה וביטחון מלא בגאולה הממשמת ובאה תיכף ומיד ממש.

ודוקא שיר זה הוא מה שיביא את הגאולה בפשטות ובפועל ממש לעיני כל בשר. כפי שאומר הרבי מלך המשיח שליט"א "נוסף על רגש הכוסף והתשוקה הגעגועים להגאולה (עד עתה) צריך להיות עכשיו גם ובעיקר רגש השמחה (שפורצת גדר... לא רק פריצת גרדי הגלות, אלא גם ובעיקר פריצת גרדי הגאולה... מזה שהגאולה באה בפועל ממש ברגע זה ממש".

ובפרטיות יותר: כיהוד עם התפילה, הבקשה והדרישה מהקב"ה שיביא את הגאולה תיכף ומיד ממש, שהיא מתוך רגש של צער ומרירות... על אריכות הגלות, שבאה לידי ביטוי בהצטקה מקרב ולב עמוק "עד מתי, עד מתי, עד מתי...!... חדרות הן (וגם ובעיקר) ברגש השמחה, ושמחה גדולה ביותר שבאה לידי ביטוי בהשירה, מצד גודל הבטחון ש"הנה זה (המלך המשיח) בא", וכבר בא!"

"יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד!"

כאשר נמצאים כעת בבית משולש, ביהכנס"ס, ביהמ"ד ובית מעשים טובים וגמילות חסדים, ובמיוחד - של כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו, משה שבדורנו - שהוא מעין והכנה לבית המקדש השלישי, שאף הוא בית משולש. ה"ז גם זמן זכאי - שבת תשעה באב בזמן תפלת מנחה, כשועשית התגברות חדשה ד(לידת ומזל משיח צדקנו, ונוסף לזה עוד - בשנת ה'תשנ"א, ר"ת ה' תה"י שנת נפלאות אראנו, עד להנפלאות והגאולה האמיתית והשלומה (עליהם נאמר "כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות"). ומכל זה מובן - שזמן זה ומקום זה ה"ה זמן ומקום הכי מסוגלים לביאת משיח צדקנו".

(דבר מלכות, ש"פ דברים התנשא)

נערך ע"י:

נער חיל'ל בית דוד

בית משיח, בית היינו

770 אסטערן פארקוו, ברוקלין נ.י.

להערות ותיקונים, או להצטרפות לרשימת

הדיוור בדוא"ל:

vaad770@gmail.com

משמח, כך תהיה השמחה.

ואילו כאשר השמחה היא לא מפני שאנו מרגישים שיש על מה לשמוח, אלא משום שהרבי ציווה על כך - הרי הכוח לשמוח הוא בלי-גבול, והשמחה כולה היא בלתי-מוגבלת. כיוון שהיא לא בכוחות-יגדלו אלא בכוחות של הרבי, הכוחות האלו קיימים שאינם מדודים ומוגבלים כלל וכלל.

הרבי ציווה על

כך הרי הכוח

לשמוח הוא בלי-

גבול, והשמחה

כולה היא

בלתי מוגבלת.

כיוון שהיא לא

בכוחות-יגדלו

אלא בכוחות

יְשׁוּעַת אֱלֹהֵינוּ.¹⁶⁹

שירת הגאולה כבר לפני הגאולה

ראוי להזכיר את דברי השל"ה המפורסמים (חלק תורה שבכתב פורשת בשלח) שהובאו בשורות הרבי שליט"א בתקופת מלחמת המפרץ (שיחת שי"פ בשלח תנש"א הערה 153 - סה"ש תנש"א ח"א ע' 300). על מאמר חז"ל "ביקש הקב"ה לעשות חזקה משח וסנהדרין גוג ומגוג. אמרה מרת הדין לפני הקב"ה: ריבונו של עולם, חזקה שעשית לו כל הניסים הללו ולא אמר שירה לפני, תעשהו משיח"י? וכן הפסדנו אז את הגאולה.

שואל השל"ה: לכאורה זו פליאה ותמיהה עצומים, שהרי מפורש בתנ"ך. שחזקה אמר שירה על הניסים שקרו לו, ואפילו נוסח השירה, "מכתב לחזקה ... חי חי הוא יודוך", מפורש בתנ"ך. איך אומרים חז"ל שחזקה לא אמר שירה?!

והוא מבאר: אכן, הוא אמר שירה, אבל מתי - רק אחרי שקרה הנס:

התביעה ממנו מדוע לא אמר שירה, התביעה שמגיעה לעשותו משיח, הייתה: היכן היית עד עתה. מדוע נזכרת לומר שירה רק עכשיו, אחרי הניצחון והרפואה. מדוע לא אמרת שירה קודם, כאשר היה דומה שאין שום סיכוי: כאשר סנהדרין הקיף את ירושלים כחיל עצום, ואיים שאם רק כל חייליו יירקו, ירושלים כולה תטבע ברוק.

כאשר שבנו וסיעתו, חברי הסנהדרין, ארגנו אופוזיציה חזקה נגד חזקה בתוך ירושלים למסירת העיר למלך אשור. כאשר המצב היה נראה אבוד וחסר שום שמץ

ב"ה

אל אחינו אנ"ש והתמימים חייו,
שלום וברכה!

לקראת שבת פרשת דברים הבעל"ט, תשעה באב (נדחה), הננו מוציאים לאור את הקובץ "אחריות התמימים". בקובץ:

• "הצעה ובקשה נפשית" לתמימים לזמן "חופשי" - שיחה מיוחדת מכ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א אודות הנהגת התמימים בימי "בין הזמנים" בלימוד התורה משיחת שי"פ דברים תשמ"ו (מונהג) - ובהוספת התשמות מ"הבלתי מונהג". הודפס בספר התועודיות ח"ד עמ' 169.

• "ויילדע מנהגים" - יזמנו הפרטי של מוכרי הרבי מלך המשיח שליט"א הרה"ח רל"ג גרנר מיום תשעה באב תשמ"ח. כיומן מובא דו שיח מרתק בין הרבי למוכרי, אודות כמה ממנהגי היום.

• "עבודת השמחה" - משא מאלף אודות הכרח ואופן עבודת השמחה בימים אלו של "תשעת הימים" ע"פ הוראת כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א. מאת הרה"ח חלוי"צ שיחי' גינבורג.

ויהי רצון שתיכף ומיד נראה בגילוי איך ש"נהפכו ימים אלו לימים לישון ולשמחה", והואיל ונדחה ידחה, ותיכף ומיד נפקח את העיניים ונראה בהתגלותו של כ"ק אדמו"ר שליט"א ובגילוי לעיני בשר, וכולנו יחד נעמוד אל מול פני כ"ק אדמו"ר שליט"א ונכריז לפניו מתוך שמחה עצומה וביטול מוחלט:

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד!

ועד זיילי בית דוד'

770 בית משיח, בית חייו

ימות המשיח, חי מנחם אב ערש"ק פ' דברים - שבת חזון, ת"ב (נדחה)
תראה שנת עצמות נהרות - **שנת הקהל**
 קי"ד שנה להולדת כ"ק אד"ש מרה"מ סי"ו שנה לנשיאתו

את העניינים הבלתי רצויים של חודש זה - דווקא על ידי שמחה באופן המותר. ולכן נצטוונו במיוחד ע"י כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שלישי"א, לחפש דווקא בימים אלו הזדמנויות רבות ככל האפשר להרבות בשמחה באופן המותר, על ידי סיומי-מסכת ברוב עם בכל מקום, לשתף בכך גם ילדים קטנים, ולהזכיר תוך כדי כך על צדקה המקרבת את הגאולה ועל אהבת ישראל המביאה את הגאול.

השמחה בימים אלו דווקא מדינשה לנו כי שמחה אינה רק כאשר גלוי וברור שיש על מה לשמוח, אלא (ראה ד"ה מרגלא בפומיה דבא, י"ז כסלו תשמ"ו) גם כאשר לא רואים ולא מבינים ולא מרגישים, הרי השמחה נדרשת מאתנו כעבודה. בלשון הרמב"ם (סוף הל' לולב) "עבודה גדולה היא", ועלינו לעמול ולהתייגע שהיא אכן תהיה אצלנו בכל תוקפה ובכל עוצמתה תמיד.

גם בשעה שלא רואים סיבה גלויה לשמחה, גם כשנדמה שאין על מה לשמוח - גם אז, דווקא אז, נצטוונו לשמחה. לא רק בשמחה רוחנית ופנימית, אלא שמחה חיצונית וגלויה, לחפש כל אמצעי נוסף שיגביר את השמחה באופן המותר, כדי שזו תוסיף ותגדל ותתעצם יותר ויותר.

כי שמחה אין פירושה החזקה הצידה של הבעיות והתעלמות מלטפל בהן. ובודאי שאין זו התעלמות ואדישות ח"ו מהמאורעות שקורים לאחורונה בהם נפגעו לצערנו כמה וכמה יהודים, והרי כל יהודי הוא "עולם מלא".

אין פירושו של דבר שהשמחה היא שמחה של "עבעעך", שהרי היא רק בגלל שהרבי ציווה לשמחה, "דער רבי האט געזייטן פריילאך זיין" - ההיפך הוא הנכון: כאשר השמחה היא רק בגלל מה שאנו מרגישים שיש לנו על מה לשמוח, הרי השמחה היא מוגבלת לפי אופן הדבר המשמח, שהוא סוף מודד ומוגבל. רק עד כמה שהרבר

"הצעה ובקשה בפשית" לתמימים לזמן ה"חופשי"

הן אמת שגם תלמיד ישיבה אוכל ושותה וישן כו' ולא עוד, אלא שחייב בכך משום "ונשמרתם מאד לנפשותיכם", אבל אעפ"כ, כל זה אינו המציאות שלו: המציאות שלו היא - תורה, ובזמן הפנוי מסדרי הישיבה - עליו לעסוק גם בעניני המבצעים כו'.

ומזה מוכן שכאשר תלמיד-ישיבה אינו מתנהג באופן האמור - הרי עי"ז נפרד ממציאותו האמיתית!

שיחה מיוחדת אודות הנהגות התמימים בימי "בין הזמנים" בלימוד התורה משיחת ש"פ דברים תשמ"ז (מוגה)

האחריות על ביטול החורבן הוא על תלמידי הישיבות

ג. ההוספה בלימוד (התורה, ובפרט) הלכות התורה, "משפט", צריכה להיות בהדגשה יתירה אצל תלמידי הישיבות:

תלמידי הישיבות - אין להם עסק עם עניני העולם, דאגות הפרנסה כו', מכיון שמקבלים את כל מחסורם וצרכיהם מן המוכן, ובמילא, כל ענינם ומציאותם אינו אלא לימוד התורה, בבחינת תורתם אומנותם.

ובלימוד התורה גופא - לא רק שקו"ט ופולפול בתורה, ועד ל"גויל תורה ויאדיר", אלא גם - ובעיקר - לאסוקי שמעתא אליבא דהלכתא, לכיין לאמיתתה של תורה.

ולכן, כשישנו זמן מיוחד שצריכים להוסיף ביתר שאת וביתר עזו בלימוד התורה, ובנדר"ו, בימי "בין המצרים", שאז צריכים במיוחד לבטל את החורבן והגלות כו', ע"י ההוספה בהלכות התורה, "ציון במשפט תפודה" - הרי לכל לראש מוטלת חובה זו על תלמידי הישיבות, שעיקר ענינם הוא לימוד התורה, כולל ובפרט - הלכות התורה ("משפט").

ולא עוד, אלא שיש להם אחריות בזה גם עבור תומכי הישיבה, אלו שעיקר עבודתם בקו דובולון, מארי עובדין טבין, אשר, ע"י תמיכתם בתלמידי הישיבה שיוכלו ללמוד תורה ומתוך מנוחה כזו, יש להם חלק ושותפות בלימוד התורה של תלמידי הישיבות, ובמילא, מלבד האחיות עבור עצמם, מוטלת עליהם גם האחריות עבור תומכי הישיבה.

תפקיד התמימים - להלחם באלה "אשר חרפו"

ה. ואם הדברים אמורים בנוגע לתלמידי כל הישיבות, הרי עאכ"כ בנוגע לתלמידי ישיבת תומכי תמימים:

ידועה שיחת כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו, "מנהל פועל דיישיבת תומכי תמימים", בקשר להתייחסות ישיבת תומכי תמימים במדינה זו, שבה חזר וביאר את השיחה של אביו, כ"ק אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע, מייסד הישיבה, ע"ד תפקידים המיוחד של תלמידי ישיבת תומכי תמימים, ותוכן הדברים - שתלמידי תומכי תמימים הם "חילי בית דוד", שתפקידם ושלחותם לצאת ל"מלחמת בית דוד", לגלות בעולם את הגילוי אור דמשיח בן דוד, ע"י הפצת המעיינות חוצה, מבלי להתפעל מאלו "אשר חרפו אייביך ה' אשר חרפו עקבות משיחך",

דבר ברור הוא שינצחו במלחמה זו, שהרי "מה כתיב בתרי" ברוך ה' לעולם אמן ואמן", לשון של שבועה, שבועתו של הקב"ה, כביכול, על הנצחון ד"מלחמת בית דוד".

ומזה מובן, שההזדמנות המיוחדת בלימוד התורה בקשר ובשייכות לביטול החורבן והגלות, ועד לגילוי דמשיח בן דוד בפועל ממש בעוה"ז הגשמי ("ציון במשפט תפדה") - שייכת ביותר וביותר לתלמידי ישיבת תומכי תמימים, חילי בית דוד, שתפקידם להלחם עם אלו "אשר חרפו עקבות משיחך", כדי לפעול ולהביא ביאת משיח צדקנו

כולנו 'בסירה אחת', ועם זאת אנו ממשיכים לחיות ואף לשמוח ולצחוק - ומדוע אתה בוכה?

איך לא אבכה, עונה אותו אסיר כאשר כל כולו אומר צער יגון ואנחה, כאשר אני נוכר במה שהייתי בעבר, ומשווה זאת למצבי עתה: רופא מהולל הייתי וכל נכבדי העיר שיחדו לפומתי. הייתי מקובל ביותר בחברה הגבוהה, וכולם איחלו לעצמם לזכות בקשר עמי. כל משאלה שלי התמלאה ברגע בו הצאתי אותה מפני. לא חסר לי לא כסף ולא כבוד ותהילה. ועתה - אני נמצא בעירום וכחוסר כל, עובר עבודת פרך בוויה, זוכה לקיתונות של עלבונות והשפלות ללא הרף מן ה'נאשאלניק', וחי"י אינם שווים מאומה. האם אלו חיים בכלל,

האם אפשר בכלל להעלות על הדעת לשמוח במצב כזה?!

נענה אסיר אחר ואמר: וכי רק אצלך המצב כזה? ומה אומר אני, שהייתי עורך-ידין מצליח, כולם ביקשו את קירבתי, ישבתי תמיד בין ראשי ונכבדי המקום, כל תענוגי העולם היו פתוחים לפניי, ועתה - נפלת למקום ארוך שכזה.

ומה אומר אני, נענה השלישי, שהייתי חבר בכיר במפלגה והכל רעדו למוצא פי, מילה אחת שלי הספיקה כדי שכולם ירצו למלא את חפצי ולהשביע את רצוני - מאין באתי ולחיכן הגעתי ונפילתי:

כיוון שנפתח הפתח, התחיל כל אחד מן האסירים לספר את סיפורו האישי, עד כמה מסכן ואומלל הוא עתה לעומת מה שהיה בעבר ראש ונכבד, עד שכל הצריך הפך לתאניה ואניה, כשפניהם של כל הנוכחים מביעים כל כולם צער יגון ואנחה.

היחיד שישב וחיך היה המשפיע ר' מענדל, שלא לקח חלק בכל המספר הממוני הזה, וארשת פניו העידה בו יותר ממאה עדים שאין הוא שותף בכל הצער והיגון השרורים במקום, דבר שהתמיה את שאר הנוכחים הסובבים אותו.

אחד האסירים לא התאפק ופנה ישירות אל ר' מענדל: ומה אתה, אחא, מחיך - האם לא היית בעבר בעמדה חשובה, האם המצב העלוב שלנו כיום לא מביא אותך לדי צער והמעטות?

אני, עונה ר' מענדל בחיך, הייתי בעבר חסיד, לפחות ניסיתי להיות כזה - ואת זה לא יוכל איש לקחת ממני!

הכח לשמות, הוא מציוני הרבי

גם בימים בהם אומרים חז"ל כי "ממעטין בשמחה", מפרש הבעל שם טוב כי ממעטין

בפועל ממש.

ולכן, בימים אלו מוטלת החובה והאחריות על תלמידי ישיבת תומכי תמימים - בהוספה מיוחדת על תלמידי כל הישיבות כולן - להרכיב ביתר שאת וביתר עוז בלימוד התורה, ובפרט הלכות התורה, ע"פ מש"נ "ציון במשפט תפדה".

הצעה ובקשה נפשית לתמימים ללמוד גם בחופש

ה. ובנוגע לפועל - באני בהצעה ובקשה נפשית לתלמידי הישיבות בכלל, ולתלמידי ישיבות תומכי תמימים בפרט:

בימים אלו, יסיפו תלמידי הישיבות בלימוד התורה, ובפרט הלכות התורה, ביתר שאת וביתר עוז, אשר, עי"ז יקוּבו ויחוו ויפעלו ביטול החרבן והגלות, כמש"נ "ציון במשפט תפדה",

ובאותם מקומות שסדרי הישיבה הם באופן שחלק מימי הקיץ, כולל ימי "בין המצרים", הם בתקופת החופש.

[אבל, כמחובר כמ"פ המושג של "חופש" בישיבה, חדר או תלמוד-תורה, הוא דבר בלתי-רצוי כ"ו וכ"ז - דמכיון שהתורה היא "חינוך ואורך ימינו", הרי לא יתכן שהיא תפסק, ח"ו, בענין החיים, והלואי שיכטלו סוכ"ס את קיומו של החופש הזה, ואדרבה - מי"ב תמוז, יום חג גאולת עוסקי הרבצת התורה" ובפרט של לימוד התורה ברבים, "עשרה שישבשים ועוסקים בתורה" יש להוסיף בלימוד התורה, ובימי "בין המצרים" - הוספה יתירה מצד הענין ד"ציון במשפט תפדה"א].

יתאספו תלמידי הישיבות גם מעצמם בכל מקום ומקום (ומה טוב - שיפנו להנהלת הישיבה בבקשה שתתן להם גם "ראש ישיבה" וכ"ו), על מנת להוסיף בלימוד התורה, ובפרט הלכות התורה, ביתר שאת וביתר עוז.

ופשוט, שההוספה בלימוד התורה בימים אלו - תפעל ותשפיע גם על כל הימים שלאח"ז, כולל ובמיוחד בקשר עם התחלת ה"זמן" החדש, להוסיף בלימוד התורה בעילוי אחר עילוי.

עריכת מבחנים לפני תשעה באב

ו. והצעה נוספת - בקשר לתלמידי הישיבות: כדאי ונכון שמוזמן לזמן יתקיימו "בחנות" - לבחון את רמת הלימוד והידיעה בתורה, הן בכמות והן באיכות, אצל כאו"א מהתלמידים, שכן, עצם העובדה שהתלמיד יודע שמוזמן לזמן יבחנו אוחז במצב לימודי, תפעל אצלו תוספת מרץ וחיות כ"ו בלימוד התורה ומה טוב - שתוצאות הבחינה יהיו גם בכתב, דבר שיעודד ויזרז את התלמידים הנבחרים להגיע לציונים טובים יותר, בבחינת "קנאת סופרים תרבה חכמה".

עבודת השמחה

אין פירושו של דבר שהשמחה היא שמחה של "נעבעך", שהרי היא רק בגלל שהרבי ציוה לשמוח, "דער רבי האט געהייסן פריילאך זיין" - ההיפך הוא הנכון: כאשר השמחה היא רק בגלל מה שאנו מרגישים שיש לנו על מה לשמוח, הרי השמחה היא מוגבלת לפי אופן הדבר המשמח, שהוא סוף סוף מדוד ומוגבל. רק עד כמה שהדבר משמח, כך תהיה השמחה.

משא מאלף אודות עבודת השמחה עתה מהרה"ח תלוי"צ שי גינזבורג

• • •

ר' מענדל שמח בבית האסורים

סיפר המשפיע ר' מענדל פורטפס: כאשר נשלחתי, בגלל "עוונותי הרבים" נגד המשטר, אל מחנה העבודה בסיביר, שהייתי בצריף ענק יחד עם אסירים מכל רחבי ברית-המועצות, מכל הגוונים ומכל הסוגים של תושביה. הצד השווה בכלם היה מאסרם כ"אויבי-העם" על-ידי המשטר הבולשביקי.

הגורל המשותף לכולם יצר במשך הזמן בין האסירים מעין אחווה, עד כמה ששיך לומר דבר כזה בין אנשים שונים כל כך, בבחינת אחים לצרה.

אחרי מספר ימים במקום, היו האסירים מסתגלים בדרך כלל לצורת חייהם החדשה, לעבודת הפרך עד ללות הכוחות, לקור המקפיא, לכל ההשפלות של הנאטשאלניק וחבר מרעיו, למנת הלחם הזעומה, ולכל מה שמקום כזה אמור להביע.

בדרך כלל האסירים משלימים עם גורלם בדומיה, ואף מנסים לבלות את הזמן שנותה, כאשר שהו בצריף בלילות החורף הקשים, בסיפורים על חיייהם הקודמים ועל דא ועל הא, כאשר גם קולות צחוק ושמחה בוקעים מתוך אפילת המצב. היה בכך הרכה מן השוני, כאשר פעם בתוך כל ההמולה הזאת נשמע לפתע בכי שכולו יגון ואנחה, של מישוה שניכר כי איננו יכול בשום אופן לשאת את גורלו.

מה אירע לך, אחא, ומדוע תבכה, שאלוהו הסובבים אותו. והרי כולנו סובלים יחדיו,

ולכן, הצעתי
 ובקשתי -
 בבקשה נפשית
 (ועוד יותר מזה,
 אלא שאין בידי
 לעייע ביטוי
 מתאים יותר
 כו') - שיפרסמו
 את הדברים בכל
 מקום ומקום
 בשמי, או שלא

ומהנכון להתחיל בזה תיכף ומיד, כלומר, שהבחינה הראשונה התקיים בימים הסמוכים, לפני ת"ב (עד הצות היום דערכ ת"ב), ימים שבהם מודגשת החוספה בלימוד התורה - "ציון במשפט תפדה",
 ולכל המאוחר - (יסימו את) הבחינה הראשונה עד המשה עשר באב, שגם בו מודגשת החוספה בלימוד התורה - "מכאן ואילך דמוסיף יוסיף", "מחמשה עשר באב ואילך, דמוסיף לילות על הימים לעסוק בתורה, יוסיף היים על היי".

להבחין בעבודת ה' אצל ה'עשה לך רב"

... ט. כרי לחוסיף זירוז בכל זה - כדאי ונכון לקשר זאת גם עם "בחניתות". ובהקדמה:

אמרו חכמים במשנתם: "עשה לך רב", כלומר, ישנו ציווי על כאו"א מישראל - מקטן ועד גדול - לקבל עליו ולעשות לו רב.

כלומר, נוסף על הוראת המשנה "איהו חכם הלומד מכל אדם", היינו, שגם מי שהוא, חכם גדול כו', יכול לחוסיף וללמוד מאחרים. ועד שיכול ללמוד מכל אדם [ואדרבה: הנהגה זו מוכיחה שהוא בגדר חכם, כדיוק הלשון "איהו חכם הלומד מכל אדם"] - צריך להיות גם הענין ד"רב", "עשה לך רב", כלומר, ש"תקבלהו עליך לרב", לסמוך על דבריו.

וטעם הדבר - מכיון ש"אדם קרוב אצל עצמו", ובמילא, אינו יכול לסמוך על עצמו כו', ולכן, צריך לעשות לו רב שיחשיבהו גדול ממנו, ולקיים את דבריו.
 ויש לחוסיף, שגם מי שהוא גדול בתורה ובריאת שמים כו', שקשה לו למצוא מי שגדול ממנו - הרי "אע"פ שלא ימצא חכם גדול כמוהו, יעשה משלמטה הימנו, כי אין אדם רואה בעניני עצמו העצה הצריכה לו כמו שיראה וזלוח, והוה עשה לך רב, אף שאינו ראוי", וכמפורש שבכונן דא יש צורך בענין של עשוי "עשה לך רב", אשר, "לשון עשוי יאמר על דבר שצריך לטרוח ולעשות על ידו", עד לעשוי מלשון כפי' וכמו "מעשין על הצדקה".

ובהתאם לכך, טוב ונכון ביותר, שכל אחד ואחד מישראל - האנשים והנשים, כולל ילדים וילדות קטנים - יקיים את הוראת המשנה "עשה לך רב" (ובנוגע לנשים ונבות - בל' דאמרי אינשי "משפיעות"), עיי"ז שילך מומן לומן למי שגדול הימנו (רב"), על

המנהגים הפראיים המורדים הללו].
 שאלתי: איזה מנהג נהגו שהוא פראי?
 ואמר: איך בין ניש זיכער בנוגע דעם קדיש נאך מפטיר צו מנהג [אני לא בטוח בנוגע לקדיש אחרי מפטיר במנחה].

אמרת שכן הוא בשער הפולל, וכן נוהגים כל השנים, וצחק.
 אחר כך דיבר עוד הפעם בנוגע להחלפת בגדי שבת שזו וילקייט [נוהג פראי] שאין כמוהו: הייסן איין א הייס גיין און וארסן ביז נאכ'ן זמן, און צוליב דעם אפהאלטען תפלת ערבית, עס איז א מנהג אין אונגארין, אבער אין רוסלאנד האט מען דערפון ניש געוואוסט [להורות ליהודים ללכת הביתה ולהמתין עד אחרי הזמן, ובגלל זה לעכב את תפלת ערבית, כך הוא מנהג הונגריה, אבל ברוסיה לא ידעו מזה].

וחוסיף: הרבנים כאן חברי הבית דין מעולם לא היו ברוסלאנד [ברוסיה], און דו ביסט אויך ניש געווען דארט [וגם אתה לא היית שם].

ג.ב. כשחל ט' באב (או נדחה) במוצאי שבת קודש, נהג כ"ק אדמו"ר שליט"א לחכות בחדרו עד אחרי צאת הכוכבים בכדי להחליף הנעלים לפני תפלת ערבית, אבל לא הבגד של שבת.

מנהגי תשעה באב

מובן ופשוט שעליהם לחוסיף אומיץ בעבודתם הרחבת הינך הקדוש מבלי התחשב עם הפרעות ומנגדים, ומה טוב בהתחשב עם הנקודות שבמכתבי הקודמים היינו שלא לפור הכחות בענינים שהם לא מתפקידם: הראשון והעיקרי, ויהי' אשר חפץ ה' בידים יצליח להגדיל תורה ביד"ש שוהרה שאו לימודה באופן זוכה נעשה סם חיים.

בהנוגע ללימודי 'ארציית בתשעה באב, הנה עד הצות היום הרי לימוד משניות דאחרי התפלה הוא כפירק דתענית ומו"ק הידיעים, ולאחר הצות היום הרי נוהגים בזה כמו בשאר השיעורים היינו שהעוסק בזה בכל ימות השנה שומר עליהם גם בת"ב, עיי"ז בהיום יום ליום זה.

בענין הליכה לבית הקברות הרי אף שנכרה בספרי הוראה לא ראיתי את מו"ק מו"ח אדמו"ר זצוקלה"ה מ'בג"מ זי"ע נוהג כן, אפשר אחד מהעטמים כיון שאי אפשר לטבול ביום זה מקודם לזה במקוה, ועד"ז מצאתי בנימוקי או"ח תקנ"ט להרה"צ ממונקאטש. ומ"ש שם שיש הולכים מבחוץ, גם באופן זה לא ראיתי נוהג כ"ק מו"ח אדמו"ר, ויש לכאר גם זה ע"פ מ"ש בכ"מ שגם ע"י ההבטה הראי' בבית החיים נעשה איהו קישר ובמילא גם זה יש לקשר עם העדר הטבילה הנ"ל...
 (אג"ק כ"ק אד"ש ח"י"א עמ"ד שו"ח)

הנהגה בפועל:
 הרבי התועד כרגיל, ביאור פירוש רש"י ריש פרשת דברים, ביאור ענין בלקוטי לוי צחק, בשיעור הרמב"ם. לא ביאור משנה בפרקי אבות ולא בהלכות בית הבחירה. בסיום תפלת מנחה אמר פרק ג' דמועד קטן:

אחרי תפלת מנחה הכריזו שומן תפלת ערבית יהיה בשעה 9.20 (עשר רגעים אחרי הזמן). אחר כך שאלני הרבי הלא הזמן הוא 9.09, ועניתי שהשעם הוא בכדי לאפשר לציבור להחליף נעליים, ותמה עלי-זה. סיפורתי לרבי שנכמה מקומות מחלפים גם בנוי שבת לפני תפלת ערבית, והי' זה לפלא גדול, ובקשני שאראה לו איפה כתוב על דבר זה, והראיתי המובא בספר ט' באב שחל בשבת, שמביא מכמה וכמה קהילות חסידיות שכך נהגו.

אמר הרבי שביעקאטינסלאוו לא היה נהוג דבר זה, ובעיני זה בלתי מובן, לאחר כשביל זה זמן ערבית וכו'.

בנוגע לאמירת פרק ג' במועד קטן במנחת שבת שאל הרבי: לכאורה פסק זה בלתי מובן, כי בנוגע לסעודה אומרים שעד השקיעה אוכל סעודת שלמה בשעתו בשר ויין, ובאותה שעה אומרים שאין ללמוד כרגיל רק מועד קטן!

אמרתי שהרמ"א פוסק שני הלכות הללו, שאין אומרים פרקי אבות, ושאוכלים וכו'. וזוהו שאלת הט"ז, אבל המגן אברהם פוסק כנ"ל, ואנחנו הולכים אחרי המגן אברהם.

וענה הרבי: זה בלתי מובן.

אחרי תפלת מוסף בשבת אמר לי שהוא לא יתפלל לפני העמוד ביום ראשון ומישו יתפלל [בשעתו לא אמר לי הטעם, וחשבתי היות שנהג להתפלל שחרית עם תפילין וכדי שלא לחלק מתפלה לתפלה החליט שלא יתפלל כל התפלות לפני העמוד].

במוצאי הצום הבדילו בבית הכנסת והמבדיל התחיל עם הפסקים "הנה אל ישועתי", ואמרתי לו שיתחיל מברכת "בורא פרי הגפן", ואמר כ"ק אדמו"ר שליט"א שיגמור הפסקים.

אחר כך כשנכנס לחדרו שאלני למה אמרתי לא לומר הפסקים. אמרתי שכך כתוב בס' ט' באב שחל בשבת.

שאל הרבי מהו מקורו ולא הי' ברור שם, ואמר: ס"א"ז א וילדע אך ניט זאגן די פסקים [זה דבר פראי מוזר לא לומר את הפסקים ('הנה אל ישועתי')], שהרי במוצאי יום טוב אומרים זה.

והוסיף: דאס איז דער טעם פארוואס איך האב ניט געזאגט דאווענען פאר'ן עמוד, צוליב די ווילדע מנהגים [זה הטעם מדוע לא רציתי להתפלל לפני העמוד, בגלל

מנת ובאופן לעמוד ל"מבחק" בנוגע למעמדו ומצבו בלימוד התורה, בנתינת הצדקה, ובכללות הנהגותו בעבודת ה' גם בעניני הרשות "כל מעשיך יהיו לשם שמים" ו"בכל דרכיך דעה", אשר, עי"ז יקבל את ההוראה וההדרכה הנכונה וללא השוחד דקרבת עצמו).

ומה גם שעצם הידיעה שמוזמן לזמן יצטרך לתת "דין וחשבון" לכשר תם, תפעל אצלו להיטיב את הנהגתו, ולהוסיף בכל עניני טוב וקדושה.

בקשה נפשית לפרסם הענין של "עשה לך רב"

י. ולכן, הצעתי ובקשתי - בבקשה נפשית ויעוד יותר מזה, אלא שאין בידי לע"ע ביטוי מתאים יותר כו' - שיפרסמו את הדברים בכל מקום ומקום, בשמי, או שלא בשמי, בהתאם להתועלת בנוגע לקיום הדבר - שכדאי ונכון ביותר, אשר, כל אחד ואחת מישראל, אנשים נשים וטף, יקיימו את הוראת המשנה "עשה לך רב", ומזמן לזמן יביאו אליו כדי לעמוד ל"מבחק" בנוגע למעמדו ומצבו בעבודת ה', אשר, עי"ז יתוסף בודאי ובודאי אצל כו"א מישראל בכל עניני טוב וקדושה, הלך ומוסיף ואור.

הוספות והשלמות מהשיחה ה"בלתי מוגה"

תלמיד ישיבה שאינו מתנהג כן, הוא נפרד!

סעיף ג. שכל ענינם ומציאותם (דתלמידי הישיבות) אינו אלא לימוד התורה:

הן אמת שגם תלמיד ישיבה אוכל ושותה וישן כו' ולא עוה, אלא שחייב בכך משום "ונשמרתם מאד לנפשתיכם", אבל אעפ"כ, כל זה אינו המציאות שלו: המציאות שלו

היא - תורה, ובזמן הפנוי מסדרי הישיבה - עליו לעסוק גם בעניני המציעים בו.
וזה מובן שכאשר תלמידי-ישיבה אינו מתנהג באופן האמור - הרי עיי' נפרד ממציאותו האמיתית!

אלא שכאן מתערב ה"צה"ר, ה"קלוגיקנער", ואו, במקום לחזור ולהתקשר למציאותו האמיתית, הולך וטוען על אחרים שהם "נפרדים!" ואח"כ באים אחרים וטוענים: היתכן שאומרים על פלוני ופלוני שהם "נפרדים", וכו', ובינתיים - "ווערט פריילעך אין שטעטל"...

ונספ' לזה: הדברים שנאמרו בענין זה - "חייבים" לרושם ולדייק ככל תיבה וכו', דאל"כ, עלולים עוד לבוא ולומר שגם ה"רושם" הוא "נפרד!" השאלה היא, אבל, "אין וואס קאכט מען זיך?" בפרטי הביאור דפירוש רש"י או הרמב"ם כו', או בדברים שנאמרו בקשר ל"נפרדים"!

מניין בא בכלל ביטוי כזה?! - תמיד ידעו היברו על התקשרות דבקות וכו', ולפתע, נשמעים דיבורים אודות "נפרדים!" לכל דבר צריכים היה למצוא תואר ושם ב"לשוך הקודש", המהוה מחי ומקיים את הדבר, ובכן, מצאו את התואר "נפרד"... מהיכן נובע הדבר? - אין זה אלא מפני שאצלם ישנו ענין זה, כאמור, הפירוד ממציאותם האמיתית, ובמלא, "כל הפוסל במומו פוסל", שהרי אינו צריך לחפש רחוק... ולכן, טוען על אחרים שהם נפרדים!

יש צורך להרגיש שאין הכוונה לפגוע בכבודו של מישוהו ח"ו, ופשיטא, שלא לפרש ולומר שכוונתו היתה לפלוני בן פלוני וכו'.

ישנם כאלו שמיד לאחר השבת מטלפנים אפילו מעבר לים, להודיע, שבנוגע לפלוני ופלוני נאמרו דברי שבח ותהלה כו', ואח"כ מוסיפים "בלחש" את העיקר שבנוגע לפלוני ופלוני נאמרו דברי-מוסר ("יענעם האט מען גוט געזיידלט").

ולכן, מוכרחני לשלול זאת מכל וכל שלא יפרשו שכוונתי לפלוני או פלוני כו'. אמנם, בדברים אלו גופא מוצאים פירושים שונים כו', ולכן, מוכרחני למסור מודעה כו', על כל מה שיפרשו כו', עד סוף כל העולם!

אינני זקוק לכך שמישהו ימסור לפלוני שרוב אודותיו כך וכך: אם אחפץ להודיע למישהו דבר-מה - אודיע לו בעצמי, ללא שלוחים, ומה גם שמכיון שכל ישראל בני מלכים, ויתירה מזה: מלכים - אין "להטריחו" בשליחות כו'...

מצאות ההנהלה בשביל התלמידים

ע"ד האחריות התלמידי הישיבות:

להוסיף, שהאחריות התלמידי הישיבה היא גם ביחס להנהלת הישיבה שכן. כל

"וירללדע מנהגים"

"בנוגע להחלפת בגדי שבת שזה ווילדקייט [נוהג פראג] שאין כמוהו: הייסן אידן א גיים גיין און וארטן ביז נאכ'ן זמן, און צוליב דעם אפאהלטען תפלת ערבית, עס איז א מנהג אין אונגארין, אבער אין רוסלאנד האט מען דערפון ניט געוואוסט [להורות ליהודים ללכת הביתה ולהמתין עד אחרי הזמן, ובגלל זה לעכב את תפלת ערבית, כך הוא מנהג הונגריה, אבל ברוסיה לא ידעו מזה]"

יומנו הפרטי של מוכיז כ"ק אדמו"ר מלך המשוח שלטיט"א, הרה"ח ריל"ג גורנר, מיום השעה באב תשמ"ח (קביעות שנה זו)

כ"ק אדמו"ר שליט"א בקשני לברר אצל הרבנים, חברי הבד"צ [רשכונת קראון הייטס] שי':

א) אם מותר לו להתוועד בשבת חזון שנה זו, הטעם לחיוב, כיון שזה מספר חדשים שמתוועד בכל שבת, אם אין בזה ענין של פרהסיא.

ב) במנחת שבת, איזה פרקי משניות אומרים [אבלים אחרי התפילה] כרגיל כלים ומקוואות או מועד-קטן?

ג) אם אומרים [אחרי המשניות] ר"י חנניא בן עקשיא".

תשובתם:

א) מפני טעם הנ"ל מותר להתוועד.

ב) אומרים פרק ג' דמועד קטן (ולמדים זה מפסק-דין הרמ"א שאין אומרים אז פרקי אבות בקביעות כו').

ג) אין לומר ר"י חנניא בן עקשיא" - כיון שסיום פרק הנ"ל הוא אגדתא.

ופשוט. שלא יאמר לרב: אם תאמר לי כפי שמתקבל אצלי - אשמע בקולך. ואם לאו - וזעזעו וזעזין אויס קאפעלעזש מאכער..." "אויס רב", עד כדי כך, שכאשר אכתוב לך מכתב, אכתוב אמנם "מכתב ידידות", אבל בהשמטת התואר "הרב" ...

לאחרי שקיים את הוראת המשנה "עשה לך רב" - עליו לקיים את דבריו: אא"כ יגיע לדגא כו שגידל יותר מן הרב, ע"ד "הא דרבי הא דידי", ואז יצטרך לעשות לו רב גדול ממנו, וכן הלאה.

וכדי לחוסף בירוז הענין כו' - יכולים לנצל גם ענין של "איוס": מכין שכותבים אלי פתקים כו' בענינים שונים, להוי ידוע שיתכן שאשאל את הכותב: האם כבר קיימת את ההוראה ד"עשה לך רב", מה שמו של הרב...

ולחוסף, ששאלה זו אינה חייבת לבוא לאחרי המענה, או בד עם המענה, אלא יתכן שתבוא לפני המענה...

לא צורך לרוץ לשרה תעופה לתפוס אוירון...

סעיף י"ד, בנוגע לפירסום הענין ד"עשה לך רב" בכל מקום ומקום: מובן וגם פשוט, שאותם פרושות אחרות שהוצרכו לחוסף עבור "מהיר דחוף", לא תפסו מקום כלל אצל כ"ק מו"ח אדמו"ר, וגם לא אצל שולח המכתב, ומה גם כשמדובר אודות מכתב ששלה לנשיא ההורו!... אבל אעפ"כ, הכלל ד"התורה חסה על ממונן של ישראל". הוא, גם בנוגע לסכום פעוט, וכשאין צורך בכך, אין לבזבז גם סכום פעוט.

אמנם, כשמדובר בענין שיכול להביא לידי תועלת בקיום התומ"צ, הרי אפילו על ספק וספקי ספיקא כדאי להוציא יותר מפרוטות אחרות!

(כ"ק אדמו"ר שליט"א חי"ק, ואמרו: אין כוונתי שמיד לאחרי זאת השבת ירצו ל"שרה תעופה", וכל אחד יעלה על אוירון מהיר גם אם יצטרך לשלם סכום גדול ביותר) שנוסע למקום אחר, כדי לבוא בעצמו למסור ולהודיע ע"ד הוראה ד"עשה לך רב" ...

ישנם כמה דרכים ואופנים למסור הוראה זו באותה מהירות ויעילות - ללא בזבז של נסיעה באווירונים! הנהנה כוז - שייכת לעולם התהוו... ואילו כשנמצאים בעולם התיקון (שצריך אמנם "תיקון") - יש להתנהג בסדר מסודר כו'. אם כי לפעמים יש צורך בתנועה של "בכל מאדך", למעלה ממידה והגבלה.

מציאותה של הנהלת הישיבה אינה אלא בשביל התלמידים. ובמילא, כאשר תלמידי הישיבה ממלאים את תפקידם, אוי נשלמת מציאותה של הנהלת הישיבה. ולהעיר מהידוע שכל הענינים שבעולם הם "כחות המתהפך", כלומר, הענין למעלה הוא באופן מסיים. וכשבמשך למטה, נראה באופן הפכי, כחות המתהפך, ועד"ו בנו"ד, בנוגע להנהלת הישיבה. הרמ"ם וכו'. והתלמידים:

מצד הנהגת העולם למטה, המציאות היא שתלמידי הישיבה תלויים בהרמ"ם כו', ומקבלים מהם וכו': אמנם, ענין זה הוא כ"חותם המתהפך", היינו, שלאמתיתו של דבר, החיפך הוא הנכון - שכל מציאותה של הנהלת הישיבה אינה אלא בשביל התלמידים. ולא עוד. אלא שענין זה מתבטא גם בפועל ובגלוי - "הרבה למדתי מרבתי כו' ומתלמידי יותר מכולם".

ענין הבחינות נוגע בכל מציאותו, בלי פשטילאך!

בנוגע ל"בחינות": ולא זו שישענו: היתכן, הרי מעבר לים לא ה' נהוג לערוך בחינות, ובמילא, "מעשה אבותינו בדינינו" - התשובה היא: מעבר לים גם לא ה' נהוג לקרוא עיתונים בכל יום... ולא עוד, אלא שלא ה' קיים בכלל המושג של קריאת עיתון: כיום, אבל, "הייכים" לראות את העיתון בכל יום, כדי לדעת מה נעשה ב"שוק הבחינות".

לד שודעתה נעשה ברמצוה - דואגים ההורים להבטיח את עתידו, עייז שקונים עבורו "מניות", ובמילא, בכל בוקר "מוכרת" הנער לרוץ לראות את העיתון, כדי לדעת בכמה אחוזו עלו מניותיו, ואז, יוכל ללמוד תורה וכולל - תורת החסידות. מתוך שמהו וטוב לבב.

כיצד ייראה בעיני ה"שיגעון" שגר בשכנותו - טוען הנער - כשלא ידע מה נאמר בעיתון?... מה איכפת לך מה יתשוב ה"שיגעון", העיקר, שהינך לומד תורה: זוהי כל המציאות שלך!

ובכל אופן, א"אפשר להמתין עד שישתנה מעמדו ומצבו כו', שכן, גם בינתיים חייב בלימוד התורה, ולכן, לאור המצב הווה, יש צורך בעריכת "בחינות", שעייז יתוסף זירו ויעידו כו' בלימוד התורה, כנ"ל בארוכה.

ובראי לא יעשו "פשטילאך", ולא ינסו להתחכם ולהתחמק מהבחינות, שכן, מדובר אודות ענין הנוגע לכל המציאות שלו!

יתכן שאשאל במכתב, מה שמו של ה"רב"...

סעיף ט' בענין "עשה לך רב" שיש לקיים את דבריו: